راستکردنەوە و گۆڕینی ڕەفتار

پرۆفیسۆر دکتۆر
کەریم شەریف قەرەچەتانی

ی پەروەردەی بنەڕەتی / زانکۆی سلێمانی

20430

Preview sample - page 1 of 7 - Soran University Academic Digital Library

لەبڵاوکراوەکانی باخچەی منداڵانی ژوانی ئەهلی (ناحکومی)

❖ ناوی کتێب : راستکردنەوەو گۆڕینی رەفتار
❖ ناوی نووسەر:پ.د.کەریم شەریف قەرەچەتانی
❖ چاپخانە : پێرەمێرد
❖ تیراژ: (5000) دانە
❖ لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردن(1470)ی ساڵی (2017)ی پێدراوە.
❖ لەسەر نەرك و حسابی نووسەر بە چاپگەیەندراوەو نەم بەرهەمە پارێزراوەو بۆ هیچ کەس و دەزگاو لایەنێك نییە بە بێ ڕەزامەندی نووسەر کۆپی بکات یان دووبارە چاپی بکاتەوە . بە پێچەوانەوە بە پێی ماددەی سی و شەشەمی یاسای ژمارە (17)ی ساڵی (2012)(یاسای مافی دانەر لە هەرێمی کوردستان)ڕووبەڕووی سزای یاسایی دەبێتەوە .

Preview sample - page 2 of 7 - Soran University Academic Digital Library

ناوەڕۆك

بابەت	لاپەڕە
پێشەکی	7
راستکردنەوەی ڕەفتار	11
ناماڵنجەکانی راستکردنەوەو گۆڕینی ڕەفتار	14
مەرجەکانی راستکردنەوەی ڕەفتار	14
مەبەست لە ڕەفتار چییە؟	16
جیاوازی نێوان کێشەی ڕەفتاری و کێشەی بایۆلۆژی (فسیۆلۆژی)	19
ڕەهەندەکانی ڕەفتار	21
پرانسیپەکانی مەرجێتی کلاسیکی و ڕێکاری	25
هەنگاوەکانی راستکردنەوەو گۆڕینی ڕەفتار	26
نیستراتیژیەتی گۆڕین و راستکردنەوەی ڕەفتار	41
پێوانەکردنی نەو ڕەفتارەی مەبەستمانە بیگۆڕین	41
ڕێگاکانی پێوانەکردنی ڕەفتار	42
فۆرمی کۆکردنەوەی زانیاری	46
پێوەرەکانی بڕیاردان لەسەر ڕەفتار کە ناسایی (دروستە) یان ناناسایی	49
پێوەرەکانی دیاریکردنی کێشە (گرفت)	52
خەسڵەت و سیفاتەکانی چارەسەرکاری ڕەفتاری	56
شێوازەکانی راستکردنەوەو گۆڕینی ڕەفتار	59
پاداشت (التعزیز)	61
جۆرەکانی پاداشت	62
گرنیپەستی ڕەفتاری	70
بەکارهێنانی تابلۆی نەستێرەکان یان کارتەکان	73
چارەسەر لە ڕێگای چالاکییەکانی باخچە و قوتابخانە	74

Preview sample - page 3 of 7 - Soran University Academic Digital Library

دەست بەسەراگرتنی یاری یان کوژاندنەوەی تەلەفزیۆن.....	75
بوونیادنان (پێك هێنان) (Shaping).....	77
زنجیرەیی (ڕیزبەندی) (تسلسل).....	82
ڕێنیشاندان و (بیرخستنەوە) (تلقين).....	87
شاردنەوە (خۆدزینەوە) (الاخفاء).....	91
کۆنترۆلکردنی وروژێنەر (ضبط المثير).....	93
فێربوون بە لاسایکردنەوەو سەرنجدان (التعلم بالملاحظة).....	95
پرانسیپی پریماك	99
سزا (العقاب).....	102
شێوەکانی سزا.....	102
کەنارگیرکردن (العزلة)دەست بەسەراگرتن.....	108
تێرکردن (الاشباع).....	112
پشتگوێخستن(التجاهل) یان کوژاندنەوە (الانطفاء).....	114
ڕاستکردنەوەی زیاتر (التصحيح الزائد).....	121
باجی کاری هەڵە (تكلفة الاستجابة).....	124
ئیستراتیجیەتی کیسەڵ (زوو زوو بەناگاهێنانەوە).....	126
گشتاندن (التعميم)	129
جیاکاری (تمييز)	131
پاشەکشێی (هاتنەدواوە)ی پلە بە پلەیی	133
نەهێشتنی هەستیاری هەنگاو بەهەنگاو.....	135
قێزلێبوونەوە و دوورکەوتنەوە (التنفير).....	140
خووپێوەگرتن و کۆتایی پێهێنان بە دژەکەی.....	145
چارەسەر بە نقوومکردن.....	146
شێوازە مەعریفیەکان.....	148

Preview sample - page 4 of 7 - Soran University Academic Digital Library

چارەسەری عەقلانی هەڵچوونی(الیسEllis)	149
چارەسەری مەعریفی(بیك ، Beck)	150
مۆدێلی چارەسەری (ABCDE)	152
شێواندن و بەلا ڕێدابردنی مەعریفی	156
هەڵهێنجاندن و بڕیاردانی بە پەلەی بێسەروبەر	156
گشتاندنی زیاد لە پێویست	157
شت گەوردکردن	159
بەکەسی کردن	161
بیروباوەڕی نا مەنتیقی و (هێلکاری مەعریفی /سیکیما)ی نادروست	164
هۆکارەکانی بیروباوەڕە هەڵەو نامەنتیقیەکان	165
شێوازەکانی چارەسەری عەقڵی و مەعریفی	167
چاودێریکردنی خود + ڕێنمایی خودی	171
سایکۆدراماو چارەسەرکردنی گرفتەکانی منداڵ	176
چالاکییە هونەری و وەرزشیەکان و هەڵچوونەکانی منداڵ	181
ستراتیجیەکانی چارەسەرکردنی گرفتەکان	184
چارسەری ڕەفتاری و شلەژانی ڕەفتاری	185
جۆری شلەژانە ڕەفتاریەکان	186
چارەسەری دەروونی خودی	193
ڕەفتارە نادروستەکان	205
نینۆك قرتاندن بە ددان	206
پە نجە مژین	208
ڕاهێنانی منداڵ لەسەر ڕاهێنان لە پاشەڕۆ	211
خۆتەرکردن (میزکردن بە خۆدا	214
ڕەفتاری دووبارەو خوو پێوەگرتن	223

Preview sample - page 5 of 7 - Soran University Academic Digital Library

نازاردانی خود	231
گۆشەگیری و کەنارگیری	236
عیناد ی و کەلله ڕەقی منداڵ و چۆنێتی چارەسەرکردنی	243
ڕەفتاری شەڕخوازی	253
وێنەکێشان و دەستنیشانکردنی ڕەفتاری شەڕخوازی	255
دزێکردنی منداڵ	260
چۆن ئەوانەی کێشەی فرەجووڵەییان (HAD) هەیە لە ئەوانە جیابکەینەوە کە بەهۆی بوونی وزەی زۆرو لاسایکردنەوەوە جووڵەیان زۆربووە؟	263
منداڵی ئۆتیزم و خشتەی وێنەدار	267
چۆن خشتەی وێنەدار (Visual Schedules) دروست دەکرێت ؟	268
ئەو یاری و چالاکییانەی بۆ منداڵی ئۆتیزم سوود بەخشن	270
چارەسەر بە مۆسیقا	275
مۆسیقاو باری دەروونی مرۆڤ	278
شێوازەکانی چارەسەر بە مۆسیقا	281
یەکگرتن و یەکخستنی هەستی (التکامل الحسی)	282
چارەسەرکردنی کێشەی نەبوونی یەکگرتنی هەستی	285
پلانی چاککردنی ڕەفتاری نازاوەگێڕی لە کاتی نانخواردن	290
پلانی چاککردنی ڕەفتاری دزێکردن	295
سەرچاوەکان	298
وێنەکان	304

Preview sample - page 6 of 7 - Soran University Academic Digital Library

بۆ ئەم کتێبە؟

بەردەوام پەروەردەی نوێ جەخت لەسەر خوێندکارو قوتابی دەکاتەوەو بە سەنتەرو تەوەرەی سەرەکی پرۆسەی فێرکردن و فێربوونی دادەنێت ، ئینجا بۆ ئەوەی لە واقیعیشدا سەنتەرو تەوەرەی سەرەکی بێت ، ئەوا دەبێت خوێندکار کەسێتی بەهێزی هەبێت و ڕەفتارەکانی دروست و گونجاو بن، هەر لەبەر ئەوەشە بەردەوام داوای ڕاستکردنەوە یان گۆڕینی ڕەفتاری نادروستی دەکرێت، بۆ ئەوەی بتوانێت خۆی لەگەڵ ژینگەو چوار دەورەکەی بسازێنێ .

هەمووشمان باش ئەو ڕاستیە تاڵە دەزانین کە بە هۆی ئەو هەموو کارەسات و نەهامەتی و قەیرانانەی بەسەر وڵاتەکەماندا هاتووە، پرۆسەی پەروەردەو فێرکردن و خێزانەکانمان ڕووبەڕووی زۆر کێشەی ئابووری و کۆمەڵایەتی و دەروونی بوونەتەوەو ڕەنگدانەی زۆر خراپیشیان لەسەر باری دەروونی و کەسێتی تاکەکانی هەبووە ، دەرئەنجامیش زۆربەی تاکەکانی کۆمەڵگای کوردوستانی ڕووبەڕووی زۆر کێشە بوونەتەوەو پێویستیان بە چارەسەری زانستی بە پەلە هەیە ، بەتایبەتیش منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت کە لە هەموو چین و توێژەکانی تر زیاتر باجی ئەو ژینگە کۆمەڵایەتی و ئابووری و دەروونییە ناڕەبارەیان داوە.

لەبەرئەوە زۆر پێویستە چارەسەرکاری ڕەفتاری و مامۆستاو توێژەرانی دەروونی و کۆمەڵایەتی و دایکان و باوکان شارەزای شێوازەکانی ڕاستکردنەوە و گۆڕینی ڕەفتاری نادروست بن، بۆ ئەوەی هەریەکەو لە بوار و پسپۆڕی خۆی قۆڵی دڵسۆزانەی لێهەڵماڵێت و هەندێک لە ئەو کێشەو گیروگرفتانەی کە ڕووبەڕووی ڕەفتاری منداڵ و هەرزەکارەکانمان بوونەتەوە، کەمبکەنەوەو بە ڕێگای زانستی هەوڵی چارەسەرکردنیان بدەن .

ئەم کتێبە یەکێکی تڕە لە هەوڵەکانی نووسەرو تەواوکەری هەر سێ کتێبەکانی تریەتی کە دەربارەی پەروەردەی تایبەتن و بریتین لە (**دەروازەی پەروەردەی تایبەت ، سایکۆلۆژیای منداڵانی خاوەن پێداویستی تایبەت و پەروەردەی تایبەت- پرۆگرام و ڕاهێنان**-)

Preview sample - page 7 of 7 - Soran University Academic Digital Library